

Høringsinnspill – Nedleggelse av Jøa ungdomsskole (Scenario D og H)

Som forelder til to barn og bosatt på Jøa ønsker jeg å gi et tydelig innspill til scenario D og H i høringsnotatet: «Scenario D: 8.–10. trinn på Jøa flyttes til Namsos ungdomsskole» og «Scenario H: Ungdomsskolene i sentrum samles i én felles skole, med mulighet for å inkludere ungdomstrinnselevne på Jøa, Otterøy og Bangsund». Jeg mener at disse scenarioene ikke ivaretar barnets beste, ikke sikrer likeverdig opplæring og ikke gir en forsvarlig skolehverdag for ungdommene våre.

Nedenfor følger mine hovedpunkter.

1. Elevens beste først – reisevei på opptil 4 timer daglig er ikke forsvarlig

Høringsnotatet beskriver selv at reisetiden for Jøa-elever vil være om lag *to timer hver vei*, inkludert ventetid ved fergeleiet.

Dette betyr at ungdommene våre vil bruke **opp mot 20 timer i uka** på transport. Det er uforenlig med en trygg og forsvarlig skolehverdag – både fysisk, psykisk og sosialt.

I tillegg er det store variasjoner i vær, føre og regularitet på ferga. Jeg har selv stått fast på Ølhammeren i flere timer når ferga ikke har gått. Dette er ikke hypotetiske problemer – det skjer jevnlig. Særlig de siste årene har det vært problemer med ferga som gjør at denne blir innstilt på ubestemt tid. Hva skjer når barna ikke kommer seg hjem? Hvem har da ansvar for å ta vare på våre ungdommer.

Høringsnotatet sier også:

«Det må også påregnes ventetid mellom avganger, og det er foreløpig uavklart i hvilken grad elever kan gjennomføre reisen alene.»

Når kommunen selv ikke kan garantere trygghet, tilsyn eller gjennomførbarhet, er det vanskelig å se hvordan dette kan vurderes som barnets beste. Det er forespeilet at elevene skal gå av bussen på Seierstad og gå til fots på ferga, for så å sitte på ferga, og gå til fots av igjen. Hvor lang tid tar det før fergemannskapet ser seg lei av pøbelstreker fra ungdommer. Jeg sier ikke at ungdommen på Jøa er mer problematiske enn andre. Vi har alle vært unge og dumme, og vet at ungdommer kan finne på mye rart. Hva vil da skje med dette tilbudet? Vil det bli ansatt en person for å følge våre ungdommer fra Seierstad til Namsos ungdomsskole. Da vil fort pengene som blir spart, spist opp i nye kostnader.

En annen ting å merke seg er om noen faller utenfor skyssordningen. Det kan være elever som av en eller annen grunn fysisk eller psykisk må ha egen skoleskyss. Hva vil kostnaden på dette være? Dette kan være i perioder der elever ikke kan sitte på organisert skoleskyss eller i verste fall kan det vare i 3 år, fra eleven startet på 8. trinn til den er ferdig meg 10.trinn. Bevares ungdomsskolen på Jøa vil denne fraktkostnaden bli betydelig mindre. Det er også mindre sjanse for at elever trenger ekstraordinær

skoleskyss. Ungdommene våre har større sjanse for at de klarer kjøreturen når den er kortere.

Når man skal bruke rundt 20 timer i uka på skolebussen vil dette gå utover fysisk aktivitet. Noe vi i Norge sliter med for tiden er det inaktive barn, ungdom og voksne. Muligheten for å sykle eller gå til skolen blir helt borte for alle elevene på Jøa i all fremtid. Det vil dermed skape enda mer inaktivitet og dårligere vilkår for våre ungdommer. Alle barn og ungdommer som bor og kommer til å bo på Jøa i årene fremover bor nært nok skolen til at de kan sykle om de ønsker dette. Det er et privilegium som jeg setter svært høyt. Det er forskning som viser at barn og unge som er aktive i oppveksten også blir mer aktive som voksen. Vi skaper vaner som varer i tidlig alder. Inaktivitet i tidlig alder hindrer skjelettet i å utvikle seg normalt. Er det dette vi ønsker for våre ungdommer i kommunen? Skal vi få en dårligere beinbygning enn andre unge.

Kilde: <https://nhi.no/trening/aktivitet-og-helse/fysisk-aktivitet-og-helse/barn-og-fysisk-aktivitet-en-gave-for-livet>

En annen ting jeg vil trekke frem ved at ungdommene skal bruke svært lang tid på skoleveien er tiden de får med familiene sin. Samhandling med familiemedlemmer er viktig. Hvis elevene i tillegg til skoledagen og reisetiden skal på fritidsaktiviteter etter skolen eller etter at de kommer til Jøa med skolebussen vil man ikke se ungene sine mye i løpet av en dag. Hvis de drar med bussen i 6/halv 7 tiden har man normalt svært lite tid om morgenen. Så skal de være på skolen og komme hjem med bussen en gang rundt halv 6/6. Videre så er de kanskje hjemom og spiser litt, heldig om de rekker 30 minutter med familien før de skal på fritidsaktiviteter eller vil være sosiale med venner. Da er ungdommene mest sannsynlig ikke hjemme igjen før i 21.-tiden. Da er det kanskje tid for ny runde med mat før de må legge seg for å stå opp en gang mellom 5 og 6 for å rekke skolebussen neste dag. Er det en slik dag vi ønsker for ungdommene i distriktene?

Det er nevnt i konseptutredningen om «*håndtere reisetid med kompenserende tiltak, der belastning veies mot lærings- og miljøgevinst (forankret i d)*». For det første lurer jeg på hva dette betyr. For slik som jeg forstår det skal det settes opp tiltak, fritidsaktiviteter, i Namsos sentrum til barna etter skoletid. For så kjøre barna hjem igjen på kvelden. Til dette har jeg noen spørsmål. Hvordan skal det gjennomføres med måltider til ungdommene? Blir det å gå skoleskyss hjem flere ganger om ettermiddag, for hva med dem som ikke skal være med på aktiviteter? Hva skjer med alle de fine aktivitetene vi allerede har på Jøa? Skal kommunen betale for noe av dette? Hva sparer kommunen i så fall da?

2. Psykososialt miljø – små skoler gir trygghet og tidlig fangst av problemer

Kommunen argumenterer for sosial robusthet i større miljøer. Men dette er ikke entydig. I høringsnotatet står det også:

«På en liten skole vil det bli mye raskere synlig om noen blir utenfor.» (elevsitat gjengitt i dokumentet)

Dette er en viktig innsikt. På Jøa kjenner lærerne elevene godt. De ser dem hver dag, i alle situasjoner. Det er lav terskel for å ta opp vansker, og ingen ungdom “forsvinner i mengden”. Jøa skole er delt inn slik at minst to og to trinn går sammen. Dette gjør at barna ikke har så små klasser å forholde seg til som man skulle tro. De blir godt kjent med alle elevene og kan finne seg venner på tvers av alder. Hvem har sakt at man må ha venner på sin egen alder. Selv om jeg kommer fra en ungdomsskole der det var i underkant av 300 elever på skolen og vi da var i underkant av 100 elever på mitt trinn har jeg nesten ikke omgangsvener som er like gamle som meg. Derimot har jeg mange venner i forskjellig aldersspenn som jeg har møtt på for eksempel fritidsaktiviteter.

I en stor ungdomsskole med 400+ elever er risikoen for å falle utenfor betydelig større – særlig for elever som allerede er sårbare, eller som ikke finner sin plass sosialt. Det er viktig at alle blir sett og hørt. Større skoler har større problemer med mobbing. Hva vil det koste Namsos kommune i fremtiden om en eller flere av elevene hvert skoleår ramler utenfor. Kanskje vil de bli arbeidsuføre og ramle helt ut av samfunnet? Det er viktig at vi legger inn innsatsen tidlig og gir barn og unge så gode oppvekst vilkår som mulig. Det beste for ungdommene på Jøa er å få lov til å vokse opp på Jøa.

3. Likeverdige opplæring – Jøa-elever får allerede et godt faglig tilbud

Kommunen hevder at større fagmiljø gir bedre kvalitet. Men høringsnotatet viser også at små skoler kan gi tett oppfølging og gode læringsmiljø:

«Små avgangskull kan gi tett voksenoppfølging.»

Jøa skole har stabile lærere, god relasjon til elevene og et nærmiljø som brukes aktivt i undervisningen. Skogen, sjøen og lokalsamfunnet gir læringsmuligheter som ikke finnes i sentrum. I en verden der internett og sosiale medier har tatt mer og mer over, har utnyttelse av nærområdene i skolen blitt svært viktig. Barn og unge har blitt mer distansert fra nærmiljøene sine. Derfor er det viktig at skolen kan være en fin arena til for å lære om og utforske nærmiljøet sitt. Mange elever lærer også bedre av praktisk læring. Skoleresultatene til barn i Norge har blitt dårligere de siste årene. Jeg undrer på om å flytte alle elevene i store skoler vil bedre dette? Jeg tenker at noe av problemet ligger her. Større skoler gir mindre oppfølging av de som sliter og de som er over gjennomsnittet.

Å flytte elevene til Namsos vil ikke gi dem et bedre tilbud – bare et annet, og for mange et dårligere.

Hva skjer med det faglige-miljøet til lærerne som er igjen på Jøa? Ved å flytte eller si opp noen av lærerne vil du skapt et dårligere miljø for de som er igjen. Vi vet at både barnehager og skoler i norgesland sliter med å få folk til å ville arbeide der. På stillinger som blir utlyst for lærere har Jøa mange søkere. Dette viser at miljøet som er på Jøa i dag er ettertraktet og folk søker seg til mindre skoler med godt arbeidsmiljø.

Kommunen skriver at større skoler gir mer robuste fagmiljø, men samtidig foreslås det nasjonalt å fjerne lærernormen. Det betyr at store klasser kan bli enda større.

Høringsnotatet sier:

«Gjennomgang av eksisterende skolebygg viser at det i liten grad finnes klasserom som kan romme større elevgrupper enn 30 elever.»

Når klasser nærmer seg 30 elever, er det de svakeste og de sterkeste som taper:

- de svakeste får ikke nok støtte
- de sterkeste får ikke nok utfordringer

Dette er ikke likeverdig opplæring.

4. Ferga – en uforutsigbar del av hverdagen

Ferga mellom Seierstad og Ølhammeren har hatt hyppige driftsstans de siste årene. Når ferga står, stopper alt. Høringsnotatet sier ingenting om hvordan kommunen skal håndtere situasjoner der:

- ferga ikke går om morgenen
- ferga ikke går hjem
- elever blir stående alene på Ølhammeren
- bussene ikke korresponderer

Dette er ikke småting – det er en del av hverdagen vår.

Det som bekymrer meg mest, er om ferga ikke går hjem. Hvem har da ansvar for å ta vare på våre elever? Hvor får de mat, hvor får de sove? Hvem passer på dem?

5. Tilflytting og lokalsamfunn – skolen er hjertet på Jøa

Jøa har de siste årene hatt økt tilflytting av unge familier. Barnehagen er full. Mange vurderer å flytte hjem. Men når både helsehus og ungdomsskole trues, sender det et tydelig signal: *Jøa prioriteres ikke.*

Dette vil svekke tilflytting, bolyst og framtidsutsikter for hele øya. Dette skjer med en gang slike trusler blir sendt fra administrasjonen i kommunen.

6. Barnets beste – kommunens egen vurdering viser at scenario D er svært krevende

Kommunen skriver selv:

«Her er det vanskelig å konkludere samlet sett om denne endringen er til elevens beste, da reisevei blir så komplisert og lang.»

Når kommunen selv ikke kan konkludere at dette er til barnets beste, bør ikke scenarioet gjennomføres. Det er for meg helt uforståelig at dette er forslått. Det virker som det er tatt med uten å tenke på alle konsekvensene det kan gi først og fremst for elvene på Jøa i all fremtid, men også Jøa som samfunn.

Konklusjon

Jeg ber kommunen om å **ikke gjennomføre scenario D og H.**

Reiseveien er uforsvarlig, risikoen er høy, og konsekvensene for elevenes psykososiale og faglige utvikling er betydelige. Jøa ungdomsskole gir et trygt, nært og godt læringsmiljø som ikke kan erstattes av en lang og krevende skolevei til Namsos.

Barnets beste må veie tyngst – og i dette tilfellet er det ingen tvil om hva som er best for barna på Jøa.

Beate O. S. Elden
2-barnsmor